

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Vatandaslik

Kpss Vatandaşlık Ders Notları

Kitabın Grafik Tasarımı Ve Yazarı
Gamzenur Arslan

Baskı Bilgileri

Basımcı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık LTD. STİ

Basım Yeri:

Ankara

Sertifika No:

47479

Bu kitabın her türlü yayın hakkı ve içeriği yazara aittir.
Tanıtım amacıyla kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar
dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan
hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayınlanamaz ve dağıtılamaz.

Hukukun Temel Kavramları

Hukuk Nedir?

- Hukuk, "hak" kelimesinin çoğulu olarak "haklar" anlamına gelmektedir. Hukuk, devletin yetkili organları tarafından toplumsal ilişkileri düzenlemek amacıyla konulan, maddi yaptırıma bağlanmış olan ve uyulması zorunlu kuralların oluşturduğu sistem olarak tanımlanabilir

Hukuk Kurallarının Özellikleri

Genellik

Soyutluk

Süreklilik

Kişilik Dışı Olma

Hukuk Kurallarının Amaçları

- Adeleti sağlamak
- Kişilerin haklarını korumak ve güvence altına almak
- Toplumsal düzeni korumak
- Toplumda barışı sağlamak
- Toplumdaki yeni değişikliklere cevap vermek

Hukuk Kurallarının Yaptırımları

- İptal
- Ceza
- Tazminat
- Cebri İcra
- Hükümsüzlük

Tazminat

- Hukuka aykırı davranışlarıyla başkalarına zarar veren kimsenin verdikleri zararları ödemeye mahkum edilmesidir

Maddi Tazminat:

Zarar gören kimsenin mal varlığında meydana gelen eksilmenin zarar veren tarafından giderilmesidir

Manevi Tazminat:

Zarar gören kimsenin kişilik değerlerinde meydana gelen eksilme sebebiyle çekilen manevi üzüntülerin telafisi için ödenir. 1

Dikkat edilmeli

Toplumun ihtiyaçları gereği sosyal düzen kuralları-özellikle ahlak kuralları- hukuk kuralına dönüşebilir. Bugün medeni kanunda düzenlenen nafaka yükümlülüğü ahlak kuralları kaynaklıdır. Zaman içinde hukuk kuralına dönüşmüştür

Ceza

- Suçun yaptırımıdır.
- Suç varsa ceza vardır.
- Suçun türüne göre uygulanacak cezalar farklılık gösterir.

Örnek:

- Velayeti annede olan bir çocuğu, baba hafta sonu almaya gelmesine rağmen anne çocuğu teslim etmediğinde babanın polis zoruyla evden çocuğu alması

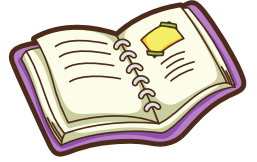
- Bu örnekte görüldüğü gibi borç para borcu olmayabilir. Cebri icrada yerine getirilmeyenlerin devlet otoritesi zoru ile yerine getirilmesi söz konusudur

Hükümsüzlük

- Hukuki işlemlerin kanunun öngördüğü şekilde yapılmaması ya da kanununa aykırı olarak yapılması halinde hukuki sonuç doğurmamasıdır.

Yokluk, butlan ve tek taraflı bağlamazlık olarak üçe ayrılır

Yokluk:

Hukukun bir işlem için öngördüğü ana kurucu unsurlara uyulmadan, şekil şartı dikkate alınmadan gerçekleşen işlemler yokluk hükmündedir

Butlan:

Bir işlemin hukukun aradığı emredici unsurlara uyulmadan ahlak ve kamu düzenine aykırı olarak gerçekleşmesi o işlemi butlanla sakatlar. 2'ye ayrılır.

Örnek:

İmam nikahı,
Türk hukuk sistemine
göre hemcinslerin
evliliği (erkek – erkek)
yok hükmündedir

Mutlak butlan

Şekil şartı vardır
Emredici hususlara aykırılık vardır
İlgili olan herkes dava açar
Zaman aşımı yoktur
Örneğin: Akıl hastasının yaptığı evlilik

Nisbi butlan

İrade sakatlığı hata,
hile, ikrar (tehdit) ile
yapılan işlemlerdir
Örnek: Sarhoş birinin
evlenmesi

Tek taraflı bağlamazlık

Hukuki işlemi yapan taraflardan birinin sözleşme yapma ehliyetine sahip olmamasıdır.

Örnek: 16 yaşındaki bir küçüğün babasının kredi kartı ile yaptığı bilgisayar alışverişi

Iptal

Hukuk kurallarına aykırı olarak yapılan idari işlemlerin yetkili makamlarca ortadan kaldırılması işlemine denir

Örneğin: belediye tarafından alınan yıkım kararlarının ortadan kaldırılması

Akıl hastasının yaptığı işlem mutlak butlan, sarhoş birinin yaptığı ise nisbi butlandır

Hukuk Kurallarının Sınıflandırılması

Emredici: Tarafların hukuki işlem yaparken aksine bir hüküm ifade edemeyecekleri değiştirilemez hukuk kurallarıdır

"yapamaz, edemez, yasaktır"

tanımlayıcı: Hukuki bir kavramın ne olduğunu açıklayan hukuk kuralıdır. Türkçedeki gibidir. "Dir" ile biter. En önemlisi nedir sorusuna cevap verir.

Yorumlayıcı:

Birden fazla anlama gelebilen bir açıklama veya fiilin uyumsuzluk durumunda hangi anlama geldiğini belirleyen düzenlemelerdir.

Ayın başı, ayın ortası gibi..

Tamamlayıcı:

Kişilerin yaptıkları sözleşmelerde eksik bıraktıkları serbest iradeleri ile düzenlemedikleri hususları tamamlayan kurallardır.

Hukukun Kaynakları

Yazılı kaynaklar:

- Anayasa
- Kanun
- Yönetmelik
- Milletler arası antlaşmalar
- Cumhurbaşkanı kararnamesi
- Genelge

Yazısız Kaynaklar

• Örf ve Adetler

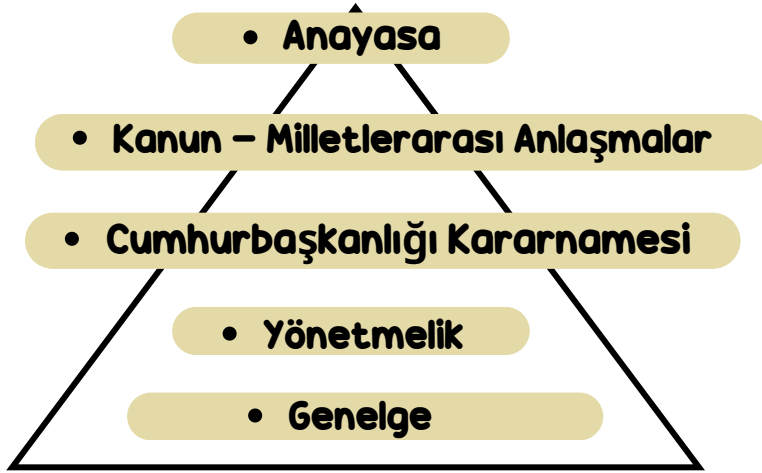
- Hakim karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargısal kararlardan yararlanır //

Yardımcı kaynaklar

- Bilimsel içtihatlar (doktrin)
- Yargısal içtihatlar

Normlar Hiyerarsisi

Hukukta Bosluk Türleri

1) Kanun boslugu:

- Bir kanunun çözümü için yazılı kaynakta somut olaya uygulanan hükmün bulunmaması sonucu ortaya çıkan boşluktur

Kural içi bosluk

- Kanun koyucu tarafından bilerek ve isteyerek bırakılan boşluk türüdür.
- Hakim takdir yetkisini kullanır

Kural dışı bosluk

- Kanun koyucu tarafından bilmeden, istemeden bırakılan boşluk türüdür

Gerçek olmayan (örtülü) bosluk:

- Kanunda hukuki olaylara ilişkin uygulanacak hüküm bulunmasına rağmen yetersiz ya da adaletsiz bir durum yaratacağı düşünüüyorsa oluşan boşluktur

Gerçek bosluk (açık bosluk)

- Yazılı kaynaklarda olayla ilgili genel ya da özel hiçbir hükmün bulunmaması durumunda ortaya çıkan boşluk
- Örf ve adet hukuku varsa o uygulanır yoksa hakim hukuk yaratır

2) Hukuk boşluğu

- Yazılı ve yazısız kaynakta bir konuda somut olaya uygulanacak bir hükmün bulunmaması durumunda hakimın hukuk yaratarak doldurduğu boşluktur

Hukuk dalları

Kamu hukuku

- Anayasa Hukuku
- İdare Hukuku
- Devlerler Genel Hukuku
- Vergi Hukuku
- Yargılama Hukuku
- İcra ve İflas Hukuku
- Ceza Hukuku

Özel hukuk

- Ticaret Hukuku
- Devletler Özel Hukuku
- Medeni Hukuk
- Borçlar Hukuku

Karma hukuk

- İş Hukuku
- Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku
- Hava Hukuku
- Bankacılık Hukuku
- Toprak Hukuku
- Çevre Hukuku

Suç Unsurları

Kanunilik:

Kanunsuz suç ve ceza olmaz

Maddi unsur:

- İcra:** • Hareketi yapma
İhmal: • Hareketi yapmama

Manevi unsur:

Kast: Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve isteyerek gerçekleşmesidir.

Taksir:

Kişinin istememekle beraber kendisinden beklenen ve göstermek zorunda olduğu özeni göstermemesi sonucu suç için kanundaki tanımda belirtilen neticenin gerçekleşmesi halidir

Hukuka uygunluk sebepleri

- Kanun hükmünü yerine getirme
- Hukuka uygun emri yerine getirme
- Meşru savunma
- İlgilinin rızası

Kusurluluğu etkileyen bazı haller

- Akıl Hastalığı
- Yaş Küçüklüğü

0-12 Yaş:

Ceza ehliyeti yoktur

15-18 Yaş:

İndirimli ceza uygulanır

12- 15 Yaş:

- Ayırt etme gücü yoksa ceza ehliyeti yoktur. Ayırt etme gücü varsa indirimli ceza uygulanır

18 Yaş ve Üstü:

- Tam ceza verilir
- İşitme ve konuşma engeli olanlar için ceza ehliyeti yaşlarına +3 ekleyerek ulaşabilir

Suç ve Cezalara İlişkin Esaslar

- Kanunda yazandan daha ağır bir ceza verilemez
- Kanunsuz suç ve ceza olmaz
- Ceza sorumluluğu şahsidir
- Kanuna aykırı elde edilen deliller geçersizdir
- Ceza ve ceza yerine konulan güvenlik tedbirleri kanunla konulur

Vergi hukuku

Vergi nedir?

- Devletin gerçek ya da tüzel kişilerden zorunlu olarak karşılıksız aldığı ekonomik değerdir

Vergi ilkeleri

•Genellik •Kanunilik •Adalet

Vergi türleri

Gelir üzerinden:

Gelir vergisi-
Kurumlar vergisi

Servet üzerinden :

Emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi

Gider üzerinden:

Katma Değer Vergisi (KDV)
Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Medeni Hukukun Alt dalları

Medeni hukuk:

Özel hukukun en geniş kapsamlı alt dalıdır. Kişinin doğumdan ölüme kadar geçen özel hukuk ilişkisinden doğan bütün konuları düzenler.

Kisiler Hukuku:

Kişiliğin başlangıcı

Kişiliğin sona ermesi

İkametgah

Kişinin Ehliyeti – Kişinin Türü– HİSİMLİK !

Aile Hukuku

Nişanlanma, Evlenme, Vesayet, Boşanma, Velayet, Aile İlişkileri, Soybağı

Eşya hukuku

Miras hukuku

" Aynı Hak"

- Zilyet
- Zilyetlik

Muris: Miras bırakan kişi

Mirasçı

Tereke: Murisin hakları ve borçları

Kişiler hukuku

Reddi Miras:

3 Ay

Gerçek kişi: İnsan– birey.

Baslangıcı: Tam ve sağ doğmak

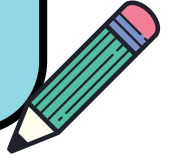
Kisiligi Sona Erdiren Haller

Ölüm:

- Ölüm ile gerçek kişilik sona erer. Ölümün meydana geldiği andan itibaren 10 gün içinde nüfus memuruna bildirilmesi gerekir.
- Ölüm ile birlikte evlilik var ise, evlilik kendiliğinden sona erer

Ölüm karinesi:

- Ölümüne kesin gözle bakılır
- Cesedi bulunmayan kişi ölmüş sayılır
- Mahallin en büyük mülki amirinin emriyle ölüm kaydı düşürülür

Birlikte ölüm karinesi:

- Birden fazla kişiden hangisinin önce ve sonra öldüğü ispat edilmezse hepsi aynı anda ölmüş sayılır
- Örneğin: bir savaş sırasında oluşan patlamada 50 kişinin hayatını kaybetmesi

Gaiplik:

Ölüm tehlikesi halinde kaybolma:

- 1 Yıl geçtikten sonra gaiplik kararı istenebilir
- Tereke mallarının mirasçılara teslim edildiği andan itibaren 5 yıldır

Uzun zamandır haber alınmama:

- 5 yıl geçtikten sonra gaiplik kararı istenebilir
- Miras ise 15 yıldır

Kararı verecek olan mahkeme
"sulh hukuk mahkemesidir"

Hak ehliyeti:

Başlangıcı:

- Tam ve sağ doğmak şartıyla ana rahmine düştüğü an

Ayırt etme gücünü ortadan kaldıran haller

Akıl Sağlığı– Sarhoşluk

Akıl zayıflığı– Yaş Küçüklüğü

Mahkeme kararı ile kazanılan erginlik:

15 Yaşını doldurmuş olması, menfaati ve talebi, velisinin izni ve mahkeme kararı gerekmektedir (Kaza-i Rüşt)

Kısıtlılık Sebepleri

- Akıl sağlığı
- Akıl zayıflığı
- Kötü yönetim
- Savurganlık
- Alkol bağımlılığı
- Bir yıldan fazla hapis cezası ile hüküm giyme

Tam ehliyetsiz:

- Ayırt etme gücü olmayan kişiler
- 2 yaşındaki çocuk gibi

Fiil ehliyeti:

- Kendi işlem ve ehliyetleriyle hak kazanabilme borç altına girebilme anlamına gelir.
- Ayırt etme gücüne sahip olmak
- Ergin olmak
- Kısıtlı olmamak

Ergin Olmak: 18 Yaş

Olağan Evlenme Erginliği:

- 17 Yaş doldurmuş olması
- Veli onayı olmalıdır

Olağanüstü Evlenme:

- 16 Yaş doldurmuş olması

Fiil ehliyeti türleri

Tam ehliyetli:

- Ergin – ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan kişiler

Sınırlı ehliyetli:

- Ergin– ayırt etme gücüne sahip kısıtlı olmayan ancak yasal danışman atanan kimselerdir

Sınırlı ehliyetsiz:

- Ayırt etmede gücüne sahip ergin olmayan çocuklar ile ayırt etme gücüne sahip ama kısıtlı olan kişiler

Hısımlık Türleri

Kan hısımlığı.

Alt – Soy hısımlığı:

- Çocuk
- Torun

bukle akademi yayınları

Yan soy hısımlığı:

- Kardeş – Amca– Hala– Teyze – Dayı– Yeğen– Kuzen

Üst Soy Hısımlığı:

- Anne– Baba– Büyükanne– Büyükbaba

Yarım kan yansoy tam hısımlığı:

- Anne bir Baba ayrı ise veya baba bir Anne ayrı ise yarım kandır

Hısımlık derecesi doğum sayısına göre değişir

Tam Kan Yan Soy Hısımlığı:

- Anne – Baba bir ise tam kandır.

Kayın Hısımlığı

- Evlilik ile kurulan hısımlık
- Eşler birbirinin hısımlı değildir
- Eşlerin aileleri arasında hısımlık yoktur
- Kayın hısımlılığı evlilik sona erse dahi devam eder

Evlat edinmeden doğan hısımlık

- Evlatlık ile evlat edinen arasında en az 18 yaş fark bulunması gerekir
- Evlat edinen bekar ise 30 yaşın doldurulması gerekir
- Evliler içinde 30 yaşın doldurulması ve en az 5 yıldan beri evli olmaları istenir

Yerleşim yeri ilkeler

Teklik

Zorunluluk

Kisisel durum sicilleri

- Doğum kütüğü – Ölüm kütüğü– Boşanma kütüğü– Evlenme kütüğü– Boşanma Kütüğü– Yer değiştirme kütüğü

Tüzel Kisiler

- Belli bir amaç için bir araya gelmiş kişi ya da mal topluluğuna tüzel kişilik denir.

Dernekler:

- En az 7 kişi tarafından önceden izin alınmadan kurulan kişi topluluklarıdır

Sirketler:

- İktisadi amaç ya da kazanç paylaşma amacı güden kişi topluluğu niteliğindeki olan tüzel kişilere şirket denir

Vakıflar:

- Belirli ve iktisadi olmayan bir amacı gerçekleştirmek üzere kişilerin belli bir malı veya malları bu amaç için özgülemelerine vakıf denir. Mal topluluğudur.

Kooperatifler: En az 7 kişi tarafından kurulur.

Miras Hukuku

Muris:

Miras bırakan

Ölüme Bağlı Tasarruf

Müridin ölümünden sonra yerine getirilmesini istediğı arzularını içeren kavramdır

Vasiyetname ve miras sözleşmesi olarak ikiye ayrılır

Vasiyetname:

Vasiyetname düzenleyebilmek için ayırt etme gücüne sahip olmak ve 15 yaşını doldurmuş olmak gerekir

Eşya Hukuku

Mülkiyet Hakkı:

Kullanma
Yararlanma
Tasarrufta Bulunma

Sınırlı Ayni Hak:

Kullanma
Yararlanma
Kullanma/Yararlanma

Borçlar hukuku

Borç Unsurları

Alacaklı

Edim

Borçlu

Borç İlişisini Doğuran Haller:

Hukuki İşlem:

Satım sözleşmesi
Kira sözleşmesi gibi

Haksız Fiil:

Unsurları:

Hukuka aykırılık – Kusur – Zarar – İliyet Bağ

Sebepsiz Zenginleşme:

Unsurları:

Zenginleşme
Fakirleşme
İliyet Bağ
Haklı bir nedenin bulunması

İfa: Borcun borç ilişkisine uygun olarak yerine getirilmesidir

Yenileme: Mevcut bir borcun, yeni bir borç meydana getirilerek sona erdirilmesidir

Kusursuz İmkansızlık:

Sözleşmenin kurulmasından sonra borçlunun tutulamayacağı sebeplerle borcu ifa imkanının tamamen yada kısmen ortadan kalkmasıdır

İbra:

Alacaklının borçluya yaptığı bir sözleşmeyle alacağından vazgeçerek borçluyu borçtan kurtarmasıdır

Birleşme:

Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesi ile borç sona erer

Takas:

Karşılıklı ve aynı cinsten olan borçların birbirini karşıladığı oranda sona erdirilmesidir

Ticaret Hukuku

- Bireyler arasındaki ticari ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarıdır

Ticari işletme hukuku:

Amaç: Kazanç sağlamak

- Bir ticari işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işleten kişiye tacir denir

Şirketler Hukuku:

Kolektif

Adi Komandit

Anonim

Limited

Paylı Komandit

Kooperatif

Kıymetli Evrak Hukuku:

Bono

Poliçe

Çek

Deniz Ticaret Hukuku:

Navlun Sözleşmesi:

Deniz yoluyla eşya taşımak amacıyla yapılan sözleşmeye denir.

Sigorta Hukuku:

Sigorta Primi:

Sigorta ettirenin sigortacıya ödeyeceği primdir

Sigorta Tazminatı:

Sigorta edilende risk gerçekleştiğinde ortaya çıkar.

Sigorta Sözleşmesi:

Uyrukluk Bağı:

Kişileri ve şeyleri devlete bağlayan hukuki ve siyasi bağ.

Vatandaş:

Devlete uyrukluk bağı ile bağlı olan gerçek kişilere vatandaş denir

Türk Vatandaşlığı

- Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür
- Türk anne ve babadan doğan çocuk Türk'tür
- Vatandaşlık kanunun gösterdiği şekilde kazanılır ve kaybedilir
- Hiçbir Türk vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz

Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili kararlara karşı yargı yolu açıktır

- Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılar Türkiye'de 5 yıl ikamet etmelidirler
- Evlenme yolu ile Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılar en az 3 yıl evli kalmalıdır
- Türk vatandaşlığına alınma İçişleri Bakanlığı, vatandaşlığı kaybettirme ise Cumhurbaşkanı kararı ile olur

Yabancılar Hukuku

Özel hakları kullanırlar
Kamu hakların tamamından faydalanamazlar

Özel haklar

Kanunlar ihtilafı

Alman – Türk
vatandaşlarının evlenmesi
boşanması gibi şeyler
kanunlar ihtilafına örnektir

Nitelikleri bakımından özel haklar:

Mutlak hak:

- Ayni Hak
- Telif Hakkı
- Potent Hakkı
- Mülkiyet Hakkı

Nispi Hak:

- Sadece belirli kişilere karşı ileri sürülebilen haklardır
- Alacak Hakkı

Kullanımları bakımından özel haklar :

- Devredilen haklar:**
- Telif Hakkı
 - Patent Hakkı
 - Alacak Hakkı

Devredilmeyen haklar

- Evlenme Hakkı
- Nafaka Hakkı
- Nişan Bozma

Konuları Bakımından Özel Haklar

Malvarlığı: Kişinin para ile ölçülebilen haklarıdır

- Alacak Hakkı
- Mülkiyet Hakkı
- Telif Hakkı

Kisiler Hakları:

- İtibari – Vücut Bütünlüğü
- Şeref – Haysiyeti –Sırları

Amaçları bakımından özel haklar

Alelade Haklar :

- Velayet Hakkı
- Vesayet Hakkı

Yenilik doğuran haklar

Kurucu Yenilik Doğuran Haklar:

Değiştirici Yenilik Doğuran Haklar:

Bozucu Yenilik Doğuran Haklar:

- Evlenme
- Ayıplı malın ayıpsız ile değiştirilmesi
- Boşanma

Hakları Doğuran Olaylar

Hukuki Olay

- İrade dışı
- Doğum
- Ölüm

Hukuki Fiil

- İnsan iradesi ile olan davranışlardır

Hukuki İşlem

- İrade açıklaması / beyan

Hakların kazanılış Biçimleri

Aslen Kazanma:

- Denizden balık tutulması
- Kirlardan çiçek toplanması

Devren Kazanma:

- Satım sözleşmesi
- Miras

Tesisen Kazanma:

- Ahmet evini Betül'e kiralamıştır. Betül evde tesisen olmuş oluyor

Hakların kazanılmasında geçerli olan ilke:
"iyi niyet" subjektif

Hakların kullanımında geçerli olan ilke: "dürüstlük kuralı"
objektif

Hakların korunması

Devlet Eliyle :

- Talep Yolu
- Dava Yolu

Dava Yolu

Kişiliği dışı karşı koruyan davalar:

- Tespit
- Önleme
- Tazminat
- Saldırıya son verme

Kişinin kendi eliyle korunması:

Meşru Müdafaa:

- Devam etmekte olan bir saldırı olması gerekir
- Zarar tazmin edilmez

Zaruret Hali:

(Zorda Kalma– İstırar Hali)

- Zarar tazmin edilir

Hukuk Türleri

Mevzu hukuk:

- Yazılı Kaynaklar

İdeal hukuk:

- Ulaşılması tasarlanan hukuk

Pozitif Hukuk

- Yazılı– Yazısız

Tarihi hukuk:

- Yürürlükten kalkmış hukuk

Anayasa Türleri

Yumuşak anayasa

- Normal kanunla aynı usulle değişen
- 1921 anayasası tek yumuşak anayasadır

Sert– katı anayasa

- Normal kanunlardan farklı usulle değişen
- Halk oylaması usulüne yer verir
- Değiştirelemeyen maddelere yer verir
- 1924– 1961– 1982 Anayasaları

Çerçeve anayasa

- Sadece genel hükümler vardır
- 1921 Anayasası

Kazuistik Anayasa

- Ayrıntılı detaylı olarak hazırlanan
- 1924– 1961– 1982 Anayasaları

Devlet

- Belirli bir toprak parçası üzerinde yaşayan belli bir otoriteye bağlı olan insan topluluklarının örgütlenmiş biçimine devlet denir

Devletin unsurları:

Ülke (Toprak)
İnsan Topluluğu (Millet)
Egemenlik (Bağımsızlık)

Egemenliğin Kaynağına Göre Devlet

Devlet Modelleri:

Monarşi: Tek kişi yönetim

Teokrasi: Dinsel– Kutsal sistem

Oligarşi: Sınıf zümre yönetimi

Cumhuriyet: Halk Egemenliği

Yapısına Göre Devletler

Tek Yapılı Devletler:

Üniter Devlet:

- Tek Hukuk– Tek Devlet – Tek Bayrak– Tek Millet
- Fransa, Türkiye, Yunanistan

Birleşik(Karma) Devletler:

Federal Devlet:

- Anayasa ile kurulur
- Federal Devletin tüzel kişiliği vardır
- Çift vatandaşlık vardır
- Yasa birliği yoktur
- Üye devletlerin ayrılma hakkı yoktur
- Abd– Rusya– Kanada

Bölge Devlet

- Tekçi devlet yapısında olan ancak farklı bölgelerden oluşan ülkenin bölünmez bütünlüğünü korumakla birlikte ulusların özelliklerini de tanıyan devlet şekli
- İspanya

Konfederasyon Devlet:

- Antlaşmayla kurulur
- Üye devletlerin ayrılma hakkı vardır
- İç ve dış ilişkilerinde serbesttir
- Avrupa Birliği

Hükümet Sistemleri

Kuvvetler birliği:

Meclis Hükümeti Sistemi:

- Yasama, yürütme ve yargı mecliste toplanmıştır
- Meclis başkanı hem yasamanın hem de hükümetin başkanıdır
- Güçlerin mecliste toplandığı meclisin üstünlüğüne dayanan hükümet sistemidir
- 1921 Anayasasında meclis hükümeti sistemi uygulanmıştır
- Devlet başkanlığı makamı yoktur
- Meclis yürütme organını denetler
- Meclisi feshetme yetkisi meclisin kendisine aittir

Kuvvetler Ayrılığı

Başkanlık sistemi:

- En tipik örneği: ABD, Arjantin, Brezilya
- Devlet başkanını halk seçer
- Yürütme organı tek yapılıdır ve devlet başkanından oluşur
- Bir kimse hem yasamada hem de yürütmede yer almaz

Parlamenteer Sistem:

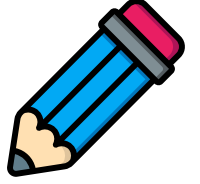
- Kuvvetler birbirinden yumuŖak bir biçimde ayrılmıŖtır
- Yürütme çift yapıli olarak düzenlenmeŖtir
- Cumhurbaşkanı meclis seçer
- Yasama,yürütme organını denetleyebilir ve onun hukuksal varlığına son verebilir
- Belçika– Yunanistan– İspanya

Yarı Başkanlık Sistemi:

- En tipik örneğı: Fransa
- Bu sistemde cumhurbaşkanı doğrudan doğruya halk tarafından seçilir
- Yürütme organı iki başlıdır: Devlet Başkanı ve Bakanlar Kurulu
- Bakanlar kurulu meclise karşı sorumludur

Demokrasi

- Belirli aralıklarla tekrarlanan seçimler
- Seçimler serbest olması gerekir
- Siyasal makamların seçimle işbaşına gelmesi
- Tek dereceli seçimler olması gerekir

Demokrasi Modelleri

Doğrudan demokrasi:

- Halkın tamamının alınan kararlara katılması demektir
- "Halk"

Temsili Demokrasi :

- Egemenlik hakkının temsilciler vasıtasıyla kullanıldığı demokrasi.

Yarı doğrudan demokrasi:

- Seçimle iş başına gelmiş meclis ve yöneticiler varsa da bazı kararlar seçmenlerin doğrudan katılımıyla alınır

Araçları:

- Halk Girişimi
- Halk Oylaması (Referandum)
- Halk Vetosu
- Temsilcilerin azledilmesi

Türkiye Cumhuriyeti yarı doğrudan demokrasi ve temsili demokrasi sistemi ile yönetilir

Osmanlı – Türk anayasal Gelişmeleri

Senedi İttifak:

- II. Mahmut ile Ayanlar arasında imzalandı
- Padişahın yetkilerini kendi isteğı dışında sınırlayan ilk belgedir
- Bu sözleşme ile padişahın ayanların varlığının tanınması sağlanmıştır

Tanzimat Fermanı:

- Osmanlı'da ilk kez "Kanun Üstünlüğü" getirilmiştir
- Padişahın yetkileri ilk kez kendi isteğıyle sınırlandırılmıştır

- Padişah "Abdülmecid" döneminde ilan edilmiştir
- Hazırlanmasında ise Mustafa Reşit Paşa etkili olmuştur
- Gülhane Parkında okunduğu için diğer ismi "Gülhane-i Hattı Humayun" olmuştur

Islahat Fermanı:

- Gayrimüslimler memur olabilecek ve bedelli askerlik yapabilecekler
- Gayrimüslimler yerel meclislere katılabilecekler
- Gayrimüslimler mahkemelerde tanıklık yapabilecekler
- Gayrimüslimlere küçük düşürücü sözler söylenmesi yasaklanmıştır.

Hazırlayan Kişi: Ali Paşa

Kanun-i Esasi

- İlk Osmanlı Türk anayasasıdır
- Yasama yürütme yetkileri padişahta toplanmıştır
- Sadrazamı ve bakanları padişah atar
- Resmi dil: Türkçe Din: İslam'dır
- II. Abdülhamit döneminde yürürlüğe girmiştir
- Başkent İstanbul'dur

Kanun-i Esasi 1909 değişiklikleri

- Padişahın yetkileri daraltılmış, Meclisi Mebusanın yetkileri artırılmıştır
- Padişahın meclisi feshetme yetkisi sınırlandırılmıştır
- Basına sansür yasaklanmıştır
- Padişahın sürgün yetkisi kaldırılmıştır

Meclisi Umumi

Heyeti ayan:

- Üyeleri padişah tarafından atanır ve ömür boyu devam eder

Heyeti mebusan:

- Üyeleri halk tarafından 4 yıl seçilir
- Padişahın kanunlar üzerinde mutlak veto yetkisi vardır
- Padişahın muhalifleri sürgün, basını sansür etme yetkileri vardır
- Padişahın meclisi feshetme yetkileri vardır

1921 anayasası:

- Türk Devletinin ilk anayasasıdır
- Savaş Anayasasıdır
- Kanuni Esasi yürürlükten kalkmamıştır

- Tek yumuşak ve çerçeve anayasadır
- Temel hak ve hürriyetlerden söz etmeyen anayasadır

1923 Degisiklikleri:

- Hükümet şekli "cumhuriyettir"
- Cumhurbaşkanlığı makamı kuruldu
- Cumhurbaşkanı TBMM içinden TBMM tarafından seçilir

1924 anayasası

- Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan ilk anayasa
- Sert ve kazuistik bir anayasadır
- Karma hükümet modeli benimsenmiştir
- Anayasanın üstünlüğü ilan edilmiştir
- Çoğunlukçu demokrasi anlayışı benimsenmiştir
- Seçimler 4 yılda bir yapılır

1928 Değişikliği:

"Devletin dini İslam'dır" ibaresi anayasadan çıkarıldı

1934:

Kadınlar genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkını almışlardır

1937:

Laiklik dahil altı ilke anayasaya eklenmiştir

1946:

Tek dereceli seçim sistemi benimsenmiştir

1950:

Gizli oy, açık sayım ve döküm esasına dayalı seçimlere geçilmiştir

1961 Anayasası

- Darbe Anayasasıdır
- Referandum ile kabul edilen ilk anayasadır
- Çoğulculuk ilkesi benimsenmiştir
- Güçler ayrılığı ilkesi benimsenmiştir
- İlk kez siyasi partilerle ilgili hükümler getirilmiştir
- Sosyal devlet ilkesi ilk kez bu anayasada yer almıştır
- Milliyetçilik ilkesi "Milli Devlet" ismiyle anayasada yer almıştır
- "İnsan haklarına dayalı" ifadesi kullanılmıştır
- Anayasa Mahkemesi kurulmuştur
- Yüksek Hakimler Kurulu kurulmuştur – TRT ve Üniversitelere özerklik verilmiştir

- Diyanet işleri başkanlığı ilk kez anayasada yer almıştır
- Milli Güvenlik Kurulu ilk kez anayasada yer almıştır
- Anayasaya ilk kez "Başlangıç Metni" konulmuştur

- 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi sonucu milli güvenlik konseyi tarafından kurulmuştur
- Kazuistik ve Sert bir anayasadır
- Çoğunlukçu demokrasi modelini benimsemiştir
- Yürüme organı güçlendirilmiştir
- Devlet Denetleme Kurulu ilk kez 1982 Anayasasında yer almıştır

1982 Anayasası İlkleri

- Cumhurbaşkanı Kararnamesi
- Hakimler ve Savcılar kurulu
- Devlet Denetleme Kurulu
- Atatürk Kültür – Dil– Tarih Yüksek Kurumu
- Spor Tahkim Kurulu
- Vakıf Üniversiteleri
- Kamu Denetçiliği Kurumu

1982 Anayasası Başlangıç Kısmı

- Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık
- Atatürk Medeniyetçiliği
- Atatürk Milliyetçiliği
- Çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi
- Doğal Haklar
- Laiklik
- Milli Egemenlik
- Anayasanın ve Hukukun üstünlüğü
- Özgürlükçü Demokrasi
- Kuvvetler Ayrılığı – Sosyal Adalet ve Eşitlik
- Türk varlığının devletiyle ve milletiyle bölünmez bütünlüğü
- İnsan onurunun kazanması
- Kişinin maddi ve manevi varlığının korunması

1982 Anayasası Genel Esaslar

Madde 1) Devletin Şekli

- Türkiye devleti bir cumhuriyettir

Madde 2) Cumhuriyetin Nitelikleri

- Türkiye cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik laik ve sosyal bir hukuk devletidir

Madde 3)

Devletin bütünlüğü resmî dili bayrağı milli marşı başkenti

- Dil Türkçedir
- Başkenti Ankaradır
- Milli Marşı İstiklal Marşıdır
- Bayrağı, şekli, kanunda belirtilen beyaz ay yıldızlı bayraktır

Madde 4)

Anayasanın 1. maddesindeki devletin şeklinin cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile 2.maddesindeki cumhuriyetin nitelikleri ve 3. maddesindeki değiştirilemez

Madde 5)

Devletin Temel Amaçları ve Görevleri

Madde 6)

Egemenlik

Madde 7)

Yasama Yetkisi

Madde 8)

Yürütme Yetkisi

Madde 9)

Yargı Yetkisi

Laik Devlet

İnanç Hürriyeti
Mutlaktır

Din hürriyeti

İbadet Hürriyeti
Mutlak değildir
Sınırlıdır

laik devletin unsurları:

- Resmî bir devlet dininin olmaması
- Devletin bütün dinlere karşı tarafsız olması

Sosyal devlet

Amaçları:

- İşsizliğin önlenmesi
- Fırsat eşitliği
- Milli gelirin adaletli dağılımı
- Sosyal refahı asgari geçim düzeyini sağlama

Hukuk devleti

unsurları:

- Yasama ve yürütme işlemleri yargısal denetime tabii olmalıdır
- Yargı bağımsız olmalı ve hakimler teminatlı olmalıdır
- Kanuni hakim güvencesi olmalıdır
- İdarenin mali sorumluluğu olmalıdır

- Tahkim Kurulu Kararları
- Yüksek Hakem Kurulu Kararları
- Silahlı Kuvvetlerin mensuplarına verilen disiplin cezaları
- Hakimler ve Savcılar Kurulunun "Meslekten Çıkarma Hariç Kararları"
- Yüksek askeri şuranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemleri

**Seçmen
olma şartları**

- Kısıtlı olmamak
- 18 Yaşını doldurmak
- Türk vatandaşı olmak
- Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak

Kimler Oy Kullanamaz?

- Askeri öğrenciler – Silah altında bulunan er ve erbaşlar – Taksirli suçlardan hükümlüler

Siyasi Partilere Üye Olamayanlar

- Hakimler ve Savcılar
- Sayıştay dahil yüksek yargı mensupları
- Sözleşmeli personel
- Devlet memurları
- Yükseköğretim kurulu üyeleri
- Silahlı kuvvet mensupları

Siyasi Partilerin Uyacakları Esaslar

- Ticari faaliyetlerde bulunamazlar
- Kapatılan parti başka bir adla açılmaz
- Eski Türk devletlerine ait bayrak vb. kullanamazlar
- Diktatörlük savunulamaz
- Siyasi partilerin mali denetimini "Anayasa Mahkemesi yapar"

Notlarım

Kişinin hak ve ödevleri:

- Kişinin dokunulmazlığı – Konut dokunulmazlığı
- Din ve Vicdan Hürriyeti – İspat Hakkı
- Hak Arama Hakkı – Bilim ve Sanat Hürriyeti
- Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti – Basın Hürriyeti
- Mülkiyet Hakkı– Dernek Kurma Hakkı
- Düzeltme ve Cevap Hakkı

Sosyal Ekonomik Haklar

- Eğitim ve öğretim hakkı
- Sendika Kurma – Sosyal Güvenlik Hakkı
- Toprak Mülkiyeti– Grev Hakkı
- Kıyılardan Yararlanma
- Kamulaştırma– Kanut Hakkı
- Çalışma Hakkı Ve Ödevi– Sanatın– Sanatçının Korunması
- Ailenin Korunması

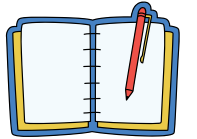
Siyasi Hak ve Ödevler

- Türk Vatandaşlığı
- Vatan Hizmeti
- Parti Kurma
- Mal Bildirimi
- Vergi Ödevi
- Seçme Seçilme Siyasi Faaliyette Bulunma Hakları

İzin Şartına Bağlanmayan Haklar

- Siyasi Parti Kurmak
- Basımevi Kurmak
- Süreli süresiz yayın yapmak
- Dernek Kurmak
- Sendika Kurmak

Temel Hak Ve Hürriyetlerinin Kullanılmasının Durdurulması

- Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir
- Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, sıkıyönetim ve olağanüstü hal dahi olsa çekirdek haklarımıza dokunulmaz

Çekirdek Haklar

- Kişinin yaşama hakkına
- Maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz
- Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz
- Suç ve cezalar geçmişe yürümez

Masumiyet Karinesi: Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz

Olağanüstü CB Kararnamesi ile çekirdek hakları hariç temel hak ve hürriyetler sınırlandırılabilir
Olağan CB Kararnamesi ile de sadece ekonomik ve sosyal haklar sınırlandırılabilir

NOTLARIM

Devletin Temel Organları

Yasama- Yürütme- yargı

Yasama yetkisinin özellikleri:

- Genellik
- Asillik
- Devredilmezlik
- Süreklilik

TBMM'nin seçim dönemi

- TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri 5 yılda bir yapılır aynı gün yapılır
- Süresi biten milletvekili tekrar seçilebilir
- TBMM bu süre dolmadan seçimlerin yenilenmesine karar verebilir
- Bu karar meclis üye tam sayısının 3/5 (360) ile olur
- Bu durumda TBMM genel seçimi ile Cumhurbaşkan seçimi birlikte yapılır
- Cumhurbaşkan da herhangi bir neden belirtilmeksizin seçimleri yenileyebilir

Bu durumda Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır

TBMM veya Cumhurbaşkan tarafından seçimlerin yenilenmesi halinde 60 gün sonraki ilk Pazar günü seçim yapılır

TBMM: 600 milletvekilinden oluşur

Seçimlerin Ertelenmesi

"Savaş" sebebiyle seçimler ertelenebilir. (1 yıl)

Milletvekili

Seçilme Yeterlilikleri:

- Türk vatandaşı olmak
- En az ilkokul mezunu olmak

- 18 Yaşını doldurmuş olmak
- Kısıtlı olmamak
- Askerlikle ilişkisi bulunmamak
- Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
- Taksirli suçlar hariç toplam 1 yıl veya daha fazla hapis yada ağır hapis cezası almamış olmak

Milletvekili Adayı Olmak İçin Görevinden Çekilmesi Gerekenler

- Hakim ve Savcılar
- Silahlı Kuvvet Mensupları
- YÖK Üyeleri
- Yüksek Mahkeme Mensupları
- Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları

Milletvekili Seçilmemeleri Durumunda Görevine Dönemeyenler

- Hakim ve Savcılar
- Yüksek Yargı Organı Mensupları
- Silahlı Kuvvetler Mensupları

Milletvekili Sıfatı

Kazanılması: • İl seçim kurulu tarafından milletvekili seçildiğine dair tutanağın hazırlanması

Göreve Başlaması: TBMM de and içmesi gerekir.

Ara Seçim

- İki milletvekili genel seçimi arasında TBMM üyelerinde boşalma olması halinde seçim yapılır.
- Her seçim döneminde 1 defa yapılır
- Genel seçimden 30 ay geçmedikçe ve genel seçimlere 1 yıl kala ara seçim yapılamaz
- Boşalan üyeliklerin sayısı üye tam sayısının % 5'ini bulmuşsa ara seçimler 3 ayda yapılır
- Bir ilin TBMM'de üyesinin kalmaması halinde her halükarda 90 gün sonra seçim yapılır

TBMM'nin Toplanması ve Tatil

- TBMM 1 ekimde toplanır
- TBMM bir yasama yılında en çok 3 ay tatil yapar
- Ara verme 15 günü geçmez
- TBMM tatildeyken veya ara verirken Cumhurbaşkanı ve TBMM başkanı doğrudan toplantıya çağırır
- Yine üye tam sayısının 1/5 (120) istemi üzerine TBMM Başkanı dolaylı toplantıya çağırabilir

TBMM'nin toplantı ve karar yeter sayısı

Toplantı Yeter Sayısı: TBMM üye tam sayısının 1/5 (200) ile toplanır

Karar Yeter Sayısı: Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Ancak bu karar yeter sayısı üye tam sayısının 1/4'ünün bir fazlasından (151) olamaz.

Ödenek ve Yolluklar

- Vekillerin ödenek ve yollukları kanun ile düzenlenir
- Ödeneğin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktarı aşamaz
- Yolluk miktarı da ödenek miktarının yarısını aşamaz
- 3 aylık ödenekler önceden alınabilir

Yasama Sorumsuzluğu

- Oy, söz ve düşüncelerinden dolayı sorumlu tutulamazlar
- "Mutlak Koruma" sağlar

Yasama Dokunulmazlığı

- Tutulamazlar
- Tutuklanamazlar
- Sorgulanamazlar
- Yargılanamazlar
- Nispi ve geçicidir
- Meclis tarafından kaldırılabilir

Istisnaları

- Ağır cezayı gerektiren suçüstü hal
- Seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla anayasanın 14. Maddesindeki durumlar

- TBMM kararı ile milletvekiliği düşürülen milletvekili 7 Gün içinde Anayasa Mahkemesine iptal davası açabilir. Anayasa mahkemesi 15 gün içinde karara bağlar

Milletvekilliğinin Düstüdüğü Haller

TBMM kararı ile:

- İstifa
- Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak 1 ay içinde toplam 5 birleşim katılmaması (devamsızlık)
- Milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmek

Dogrudan:

- Ölüm
- Cumhurbaşkanı seçilme
- Bakan seçilme
- Gaiplik
- Kısıtlanma hali

TBMM iç yapısı:

Başkanlık Divanı:

- TBMM Başkanı
- Başkan Vekilleri
- Katip Üyeler
- İdare Amirler

TBMM Başkanın Görev ve Yetkileri:

- Meclise başkanlık etmek
- Başkanlık divanına başkanlık etmek
- Meclisi olağanüstü toplantıya çağırmak

Tbmm Çalışma Düzeni

Yasama Dönemi:

- İki genel seçim arasındaki süre

Yasama Yılı:

- 1 Ekim – 30 Eylül

Birleşim:

- TBMM'nin belli bir günde açtığı toplantı

Tatil:

- 3 Ay

Oturum:

- Birleşimin ara ile bölünen kısmı

Ara verme:

- 15 Gün

TBMM Toplantı yeter ve karar sayıları

TBMM Üye Tam Sayısı: • 600

TBMM Karar Sayısı: • Toplantıya katılanların salt çoğunluğu

TBMM Toplantı Yeter Sayısı: • Meclis üye tam sayısının 1/3
• 200 mv.

Nitelikli Çoğunluk Halleri

- Anayasanın değiştirilmesi (TBMM Üye Tam Sayısının 3/5 veya 2/3)
- Cumhurbaşkanı ve yardımcılarının yüce divana sevkı
- (TBMM üye tam sayısının 2/3)
- Meclis başkanının seçimi
- Kamu başdenetçisinin seçilmesi
- Anayasa mahkemesine üye seçimi
- Genel ve özel af ilanı (TBMM üye tam sayısının 3/5'i)
- Devamsızlık nedeniyle milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi

TBMM Görev ve yetkileri

Kanun:

- Kanun koymak – değiştirmek – kaldırmak
- Anayasa değiştirmek

- Para basılmasına karar verebilmek
- Genel ve özel af ilanına karar vermek
- Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek

Parlamento kararı:

- Savaş ilanına karar vermek
- TBMM başkanını seçmek
- Hakimler ve savcılar kuruluna 7 üye seçmek
- Milletvekilliğinin düşürülmesine karar vermek
- Anayasa mahkemesine 3 üye seçmek
- Sayıştay başkan ve üyelerini seçmek
- TBMM İç tüzüğünü yapmak veya değiştirmek
- Türk silahlı kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek
- Kalkınma planlarını oynamak
- Yabancı ülkelere asker göndermek

! Kural olarak parlamento kararları anayasal denetime tabii değildir. Bu kuralın 3. istisnası vardır. Anayasa mahkemesi tarafından denetlenir.

- TBMM İç Tüzüğü
- Milletvekili Sıfatının Düşürülmesi Kararı
- Milletvekili Dokunulmazlığının Kaldırılması

Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarını Görüşme

Bütçe tasarısı Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanır
(Mali yılbaşından 75 gün önce)

→ TBMM'ye sunulur

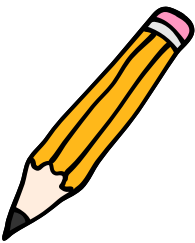
→ TBMM Bütçe Komisyonu 55 gün içinde görüşür ve tekrar

→ TBMM genel kurula sunulur

→ Mali yılbaşına kadar kabul edilir

→ Cumhurbaşkanı onaylar

→ Mali yılbaşında yürürlüğe girer

Genel ve Özel Af İlan Etmek

Genel Af:

Hem suçu hem cezayı kaldırır

Özel Af:

Sadece cezayı kaldırır

Orman suçları af kapsamında yer almaz

Savaş İlanına Ve Silahlı Kuvvetlerin Kullanılmasına İzin Vermek

- Türk silahlı kuvvetlerin yabancı ülkelere gönderilmesine ve yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi TBMM'dedir
- TBMM eğer tatilde veya ara vermede ise ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple zorunlu olması halinde karar cumhurbaşkanıdır
- Milli Güvenliğin sağlanmasında TBMM'ye karşı Cumhurbaşkanı sorumludur

Anayasa mahkemesine üye seçmek

15 üyeden oluşur

- 3 Üye TBMM seçer

- 12 Üye cumhurbaşkanı tarafından seçilir

Hsk'ye Üye Seçmek

13 Üyeden oluşur

- 4 Üye Cumhurbaşkanı tarafından seçilir

- 7 Üye TBMM tarafından seçilir
- 3 Üyeyi Yargıtay
- 1 Üyeyi Danıştay
- 3 Üyeyi YÖK hukuk alanındaki öğretim elemanları yada avukatlar arasından seçer

Kanunların Teklif Edilmesi ve Görüşülmesi

- Kanun teklifi 1 milletvekili tarafından önerilir
- TBMM'ye sunulan kanun önerileri önce komisyona gönderilir. Sonra genel kurulda görüşülür.
- TBMM Genel Kurulunda kanunlar basit çoğunluk ile kabul edilir. (Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kabul edilir)
- Kabul edilen tasarısı Cumhurbaşkanıya sunulur.
- Cumhurbaşkanı 15 gün içinde ya yayınlayıp resmî gazetede yayımlar ya da tekrar görüşmek üzere meclise geri gönderir.

- Meclise geri gönderilen bir kanun üye tam sayısının salt çoğunluğu (301) ile kabul ederse Cumhurbaşkanı kanunu 15 gün içinde Resmî Gazetede yayımlar.
- Kanunlar başka bir tarih belirtilmediyse Resmî Gazetede yayınlandığı gün yürürlüğe girer

Anayasanın Degistirilmesi

- Üye tam sayısının en az 1/3 (200) tarafından yazılı teklif edilir. Bu teklif genel kurulda iki defa görüşülür. (48 saat aralıklarla)
- Eğer 360 dan az oy alırsa Anayasa değişikliği gerçekleşmez
- Eğer 360–400 arası oy alırsa Cumhurbaşkanı (15 Gün içinde) halka sorar ya da TBMM'ye geri gönderir.
- Eğer 400 üstü oy alırsa Cumhurbaşkanı 15 gün içinde ya onaylar ya da TBMM'ye geri gönderir ya da isterse halka sorar.

Gizli Oylama Yapılan İşlemler

- Cumhurbaşkanı yüce divana sevk kararı
- Anayasa mahkemesine üye seçimi
- Meclis başkanının seçimi
- Kamu Başdenetçisinin seçimi
- Sayıştay Başkanının ve üyelerinin seçimi
- Anayasa değişikliklerinin maddelerinin veya tümünün kabul edilmesi

Nitelikli Çogunluk Halleri

- Anayasanın değiştirilmesi (TBMM'nin üye tam sayısının 3/5i veya 2/3)
- Genel ve özel af ilanı (TBMM üye tam sayısının 3/5i)
- Cumhurbaşkanı, yardımcılarının ve bakanlarının Yüce Divana sevki (TBMM üye tam sayısının 2/3'ü)
- Meclis başkanının seçimi
- Kamu Baş Denetçisinin seçilmesi
- Anayasa mahkemesine üye seçimi
- Devamsızlık nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmesi

Meclis Baskanı Seçimi

- Meclis başkanı 4 turda ve gizli oyla yapılır
- 1. Turda üye tam sayısının 2/3 oyu (400) sağlanamazsa:
- 2. Turda üye tam sayısının 2/3 oyu (400) sağlanamazsa:
- 3. Turda üye tam sayısının salt çoğunluğu (301) sağlanamazsa:
- 4. Turda en fazla oy alan üye başkan seçilir

Yazılı soru:

- Yazılı olarak en geç 15 gün içinde cevaplanmak üzere milletvekilliklerinin Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir

Meclis Arastırması:

- Ülke durumunu ilgilendiren bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemedir
- Cumhurbaşkanı, siyasi parti grupları veya en az 20 milletvekili tarafından Meclis Başkanlığına verilecek bir önerge ile istenebilir

Meclis Soruşturması:

- Cumhurbaşkanı yardımcıları veya bakanların suç işledikleri iddiası ile meclis iddiası ile meclis tarafından meclis soruşturması açılmasına karar verilebilir.
- CB Yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleri ile ilgili suç işledikleri iddiasıyla TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun (301) vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir
- Meclis önergeyi en geç 1 ay içinde görüşür ve üye tam sayısının tam 3/5'in (360) gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir
- TBMM üye tam sayısının 2/3 in gizli oyuyla (400) Yüce Divana sevk kararı alabilir
- Yüce Divan yargılması "3 ay" içerisinde tamamlanır. Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkum edilen cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Genel Görüşme:

- Devlet yada toplum faaliyetlerini ilgilendiren bir konunun TBMM genel kurulunda görüşülmesidir

Yüksek Seçim Kurulu

- Seçimlerin genel yönetimini ve denetimini gerçekleştirir
- Milletvekili seçimi tutanaklarını kabul eder
- Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul eder
- 7 asil 4 yedek olmak üzere toplam 11 üyeden oluşur
- Üyelerini Yargıtay (6) ve Danıştay (5) seçer.

Yürütme

- Yürütme yetkisi ve görevi "Cumhurbaşkanı" tarafından yerine getirilir

Cumhurbaşkanı Seçim Yeterlilikleri

- Türk vatandaşı olmak
- Yükseköğrenim yapmış olmak
- 40 yılını doldurmuş olmak
- Milletvekili seçilme yeterliğine sahip olmak

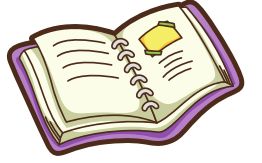
- Cumhurbaşkanı halk seçer .
- Görev süresi: 5 Yıl

Cumhurbaşkanlığa Aday Gösterme

- TBMM'deki siyasi parti grupları
- En son yapılan milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az % 5'ini almış olan siyasi partiler
- En az 100. 000 seçmenin imzası ile aday gösterilir

Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri

- Cumhurbaşkanı devletin başıdır
- Türkiye Cumhuriyetini ve Türk milletinin birliğini temsil eder
- Gerekli gördüğü takdirde yasama yılının ilk günü TBMM açılış konuşmasını yapar.
- Kanunları yayınlar
- Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanları atar ve görevlerine son verir
- Milletlerarası antlaşmaları onaylar ve yayımlar
- Milli Güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır
- TBMM adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin başkomutanlığını temsil eder
- Sürekli hastalık- sakatlık ve kocama sebebi ile kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır
- Devlet Denetleme Kurulunun başkanı ve üyelerini seçer
- Yargıtay cumhuriyet başsavcısı ve başsavcı vekilini seçer
- Üniversite rektörlerini seçer
- Anayasa mahkemesine 12 üye seçmek
- Olağanüstü hal ilan edebilir
- YÖK üyelerini seçmek
- Hakimler ve savcılar kuruluna 4 üye seçmek
- Danıştay üyelerinin 1/4'ünü seçmek

Cumhurbaşkanı yardımcıları

- Cumhurbaşkanı seçildikten sonra birden fazla cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir
- Cumhurbaşkanı yardımcıları milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır.
- Cumhurbaşkanı yardımcıları cumhurbaşkanına karşı sorumludur
- Cumhurbaşkanı yardımcıları cumhurbaşkanı tarafından verilen görevleri yerine getirir
- Cumhurbaşkanı yardımcıları cumhurbaşkanına vekâlet eder
 - Hastalık
 - Seyahat
 - İstifa- Ölüm

Bakanlıklar

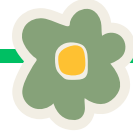
- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görev ve yetkileri teşkilat yapısı Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile belirlenir, kurulur.
- Bakanlar milletvekili seçilme yeterliliğine sahip kimseler arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır
- Bakan olarak atanan milletvekilinin milletvekili sıfatı sona erer

Devlet Denetleme Kurulu

- 1982 Anayasası ile benimsenmiştir. Üyelerini ve üyeleri içinden başkanını Cumhurbaşkanı seçer
- Yargı organı dışındaki tüm kamu ve kuruluşlarında , kamu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek teşekküllerinde ve kamuya yararlı derneklerde her türlü inceleme, araştırma ve denetlemelerde bulunmaktadır

Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri

- Anayasada yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile siyasi haklar ve ödevler olağan dönemlerde cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemez.
- Olağanüstü hallerde çıkarılan cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile sert çekirdek haklara dokunulmamak şartıyla temel haklar, kişi hakları ve siyasi haklar düzenlenebilir
- Sadece olağanüstü hallerde çıkarılan cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi yoktur
- Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır
- TBMMnin aynı konuda kanun çıkarması durumunda cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir
- Kararnameler ve yönetmelelikler, yayımından sonraki bir tarih belirlenmişse resmî gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

- 2 ayda bir toplanır
- Milli güvenlik kurulu cumhurbaşkanı başkanlığında toplanır
- MGK gündemini cumhurbaşkanı belirlenir
- MGK genel sekreteri genel sekreterliğin en üst amiridir
- MGK genel sekreterliği teşkilat ve görevleri CB kararnamesi ile düzenlenir

Üyeler:

- Cumhurbaşkanı
- CB Yardımcıları
- Kara, Hava, Deniz kuvvet komutanları
- Adalet Bakanı
- Dışişleri Bakanı
- İçişleri Bakanı
- Milli Savunma Bakanı
- Genel Kurmay Başkanı

Baskanlık ve Genel Kurmay Baskanlığı

- Başkomutanlık TBMMnin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.
- Başkomutanlık sıfatı: Cumhurbaşkanı
- Genel kurmay başkanı savaşta başkomutanlık görevlerini cumhurbaşkanı namına yerine getirir
- Genel kurmay başkanının görev süresi: 4 yıl Cumhurbaşkanı tarafından atanır
- Genel kurmay başkanlığı milli savunma bakanlığına bağlıdır

Olganüstü Hal Sebepleri

- Savaş Hali – Seferberlik
- Tehlikeli salgın hastalık
- Kamu düzeninin bozulması
- Ağır ekonomik kriz
- Ayaklanma – Doğal Afet
- Şiddet olaylarının baş göstermesi

Cumhurbaşkanlığı Seçimi

- Cumhurbaşkanın görev süresi 5 yıldır ve halk tarafından seçilir
- Bir kimse en fazla 2 defa Cumhurbaşkanı seçilir
- Seçim genel oyla yapılır

- Cumhurbaşkanı seçimi en fazla iki turda tamamlanır
- Yapılan seçimlerde:

Birinci turda geçerli oyların salt çoğunluğunu alan kazanır. Sağlanamazsa

- İki hafta sonraki ilk pazarda ikinci tur yapılır
- İkinci turda, ilk turda en çok oy alan 2 kişi yarışır ve en çok oy alan kazanır
- İkinci tura kadar adaylardan biri seçilebilme yeterliliğini kaybederse yerine 1.turdan sıradaki aday katılır. Seçimlere tek adayın kalması halinde bu oylama referandum şeklinde yapılır
- Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması ve genel seçimle bir yıl veya daha az süre kalması halinde Cumhurbaşkanı seçimi makamını boşaldığı günden sonra gelen 60. günü takip eden ilk pazar günü TBMM genel seçimiyle birlikte yapılır
- Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması ve genel seçime bir yıldan fazla süre kalması durumunda 45 gün içinde Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılır
- Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığı vekalet eder ve cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.

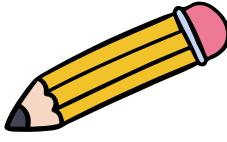
Cumhurbaşkanı'nın cezai sorumluluğu

- Cumhurbaşkanı hakkında bir suç işlediği iddiasıyla TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir
- Meclis önergeyi en geç 1 ay içinde görüşür ve üye tam sayısının 3/5 (360)'inin gizli oyu ile soruşturma açılmasına karar verebilir.
- Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde 15 kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır.
- Komisyon soruşturma sonucunu belirten raporu 2 ay içinde TBMM başkanlığına sunar.
- TBMM üye tam sayısının 2/3 (400) ünün gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı olabilir
- Yüce Divan yargılaması 3 ay içinde tamamlanır. Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz.
- Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkum edilen cumhurbaşkanının görevi sona erer

NOTLARIM

YARGI

- 1982 anayasasına göre yargı yetkisi Türk milleti adına "bağımsız ve tarafsız mahkemelerce" kullanılır.

Genel hükümler

Mahkemelerin bağımsızlığı:

- Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.
- Hiçbir organ, makam veya merci yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir veremez.

Hakimlik ve savcılık teminatı

- Kendileri istemedikçe anayasada belirtilen yaştan önce emekli edilemez
- Bir mahkemenin ve kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık ödenek ve diğer özlük haklarından mahrum bırakılamaz
- Hakimler ve Savcılar Adalet Bakanlığına bağlıdırlar
- Duruşmalar herkese açıktır
- Hakimler ve savcılar kanunda belirtilenden başka resmî ve özel görev alamazlar

Anayasa Mahkemesi

Yargıtay

Danıştay

Uyuşmazlık Mahkemesi

Yüksek mahkemeler:

Anayasa mahkemesi:

En yüksek anayasal organdır

15 üyeden oluşur

15 üyenin 12'sini Cumhurbaşkanı, 3 üyesini TBMM seçer

Anayasa Mahkemesine Üye Seçilebilmenin Şartları

- 45 Yaşı doldurmuş olmak
- Avukatların en az 20 yıl fiilen avukatlık yapmış olması
- Birinci sınıf hakim ve savcılarının adaylık dahil en az 20 yıl çalışmış olması
- Yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış olması

- Anayasa Mahkemesi Başkanı 4 yıl için seçilir ve süresi bitenler tekrar seçilebilir
- Anayasa Mahkemesi üyeleri görev süresi 12 yıldır
- Bir kimse iki defa Anayasa mahkemesi üye seçilemez

Anayasa Mahkemesinin Görevleri

- Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak
- Siyasi partilerin kapatılmasına ve devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davalara bakmak
- Uyuşmazlık mahkemelerine kendi üyeleri arasından başkan seçmek
- Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ilişkin davalara bakmak
- Bireysel başvuruları karara bağlamak
- Anayasa değişikliklerin sadece şekil bakımından uygunluğunu denetler

Yüce Divanda Yargılanacaklar

- Cumhurbaşkanı
- Bakanlar
- HSK Başkan ve üyeleri
- TBMM Başkanı
- Genel Kurmay Başkanı
- Sayıştay başkan ve üyeleri
- CB Yardımcıları
- Anayasa MHK – Yargıtay– Danıştay Başkan Üye ve Başsavcılar
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

Anayasa Mahkemesi Tarafından Denetlenemeyen Normlar

- Milletlerarası antlaşmalar
- Parlamento Kararları
- Ohal
- İnkılap Kanunları
- Savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri

Anayasa mahkemesinin kararlarının özellikleri

- Anayasa mahkemesinin kararları kesindir
- Bütün kararları gerekçeli olarak yazılır
- İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz
- İptal kararları geriye yürümez

Yargıtay

- Adliye mahkemelerince verilen kanunun başka bir adli yargı merciğine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciğidir
- Yargıtay üyelerinin tamamını Hakimler ve Savcılar Kurulu seçer
- Yargıtay üyeleri 12 yıl görev yapar
- Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez

Danıştay

- İdari yargı mahkemelerince verilen kanunun başka bir idari yargı mercisine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciği olarak geçer
- Danıştay üyelerinin 1/4'ünü cumhurbaşkan, 3/4 ise Hakimler ve Savcılar Kurulu seçer
- Üyelerin görev süresi "12 yıl
- Danıştay Başkanı Danıştay Genel Kurulu tarafından "4 yıllığına" seçilir

Uyuşmazlık Mahkemesi

- Adli ve idari yargı kolları arasındaki görev ve uyuşmazlıklarını çözer
- Üyeleri Yargıtay ve Danıştay genel kurullarınca belirlenir
- Başkanını "Anayasa Mahkemesi" kendi üyeleri arasından seçer
- Görev süresi 4 yıldır
- Uyuşmazlık Mahkemesi, bir başkan ile 6 asıl ve 6 yedek üyeden oluşur

Hakimler ve Savcılar Kurulu

- Hakimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar
- Kurulun üye sayısı 13'tür
- Hakimler ve Savcılar kurulu iki daire halinde çalışır
- Kurulun 4 üyesini Cumhurbaşkanı, 7 üyesini ise TBMM seçer
- Adalet Bakanı kurulun doğal başkanıdır
- Kurulun tabi üyesi Adalet Bakanlığıyla ilgili bakan yardımcısıdır
- Üyeler 4 yıl için seçilir
- Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir

Hakimler ve Savcılar Kurulunun Görevleri

- Yargıtay üyelerini seçmek
- Danıştay üyelerinin 3/4'ünü seçmek
- Adli ve İdari yargı hakim ve savcılarının işlemlerini yapar
- Bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi ve konusundaki Adalet Bakanlığının tekliflerini karara bağlar

- Kurul, adli ve idari yargı hakim ve savcılarını:

Mesleğe kabul etme,
Atama ve nakletme
Geçici yetki verme
Kadro dağıtma
Disiplin cezası verme
Görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar

Sayıstay

- Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının tüm gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetler ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar.
- Sayıştay'ın kararları hakkında 15 gün içinde karar düzelmesi istenebilir
- Başkan ve üyeleri TBMM tarafından seçilir
- Kararları kesindir
- Yüksek mahkeme değildir

notlarım

İDARE HUKUKU

Özellikleri:

- Kamu hukuk dalıdır
- Dinamiktir
- Genç bir hukuk dalıdır
- Statü hukukudur
- İçtihatlarla dayanır
- Uyuşmazlıklar idari yargıda çözülür

İdari fonksiyonun özellikleri:

- Tüm bireyleri kapsar
- Temel amacı kamu yararadır
- Sürekli bir devlet fonksiyonudur
- Kendiliğinden harekete geçer

İdari hukukun kaynakları

Asli kaynaklar:

- Anayasa
- Kanun
- Milletlerarası antlaşmalar
- Yönetmelik
- CB kararnameleri

Tali kaynaklar:

- Yargısal Kararlar
- Bilimsel Görüşler

Türkiye cumhuriyeti idaresinin görevleri

- Milli Güvenliği Sağlamak
- Planlama faaliyetleri
- Özendirme ve teşvik faaliyetleri
- Kolluk faaliyetleri
- İç düzen faaliyetleri

Kamu hizmetlerinin özellikleri

- Süreklilik
- Nesnellik
- Bedelsizlik
- Kesintisizlik
- Genellik
- Eşitlik

Kamu düzeni öğeleri

- Güvenlik
- Genel Ahlak
- Genel Sağlık
- Esenlik ve Dirlik

Kolluk türleri

İdari

- Kamu düzenini bozan ve de suç sayılan eylemlerin işlenmesi halinde harekete geçerek suç faillerini ve delillerini araştırır bulur ve bunları adli mercilere teslim eder

Adli

- Kanunların suç sayıldığı bir eylem henüz işlenmeden önce ve kamu düzenini tehdit eden veya tehlikeye düşüren durumların ortaya çıkması halinde yürütülen idari faaliyetlerdir

- Uyuşmazlıklar Adli Yargıda çözömlenir
- Suçun durdurulması görevini üstlenir

- Görevi kamu düzeninin bozulmasını önlemektir
- Uyuşmazlıklar idari yargıda çözömlenir

İdare Hukukuna İlişkin Esaslar

- Merkezden yönetim ilkesi
- İdarenin kanuniliği ilkesi
- Kanunsuz Emir
- Yetki Genişliği İlkesi
- Kamu Tüzel Kişiliği
- İdarenin Bütünlüğü İlkesi

İdari Yapılanma

Başkent Teşkilatı

- Cumhurbaşkanı (Başkent teşkilatının en yüksek hiyerarşik amiri Cumhurbaşkanıdır)
- Cumhurbaşkanı yardımcılar
- Bakanlar
- Başkentteki yardımcı kuruluşlar
- Danıştay
- Sayıştay
- MGK
- Ekonomik Sosyal ve Konsey

Merkezden Yönetim

Taşra Teşkilatı

- İl Genel İdareci
- Vali
- İl İdare Şube Başkanları
- İl İdare Kurulu
- İlçe İdareci
- Kaymakam
- İlçe İdare Şube Başkanı
- İlçe İdare Kurulu

Yerinden Yönetim

Yerel yerinden yönetim

İl özel idaresi

Vali

İl Genel Meclisi

İl Encümeni

Belediye

Belediye Başkanı

Belediye Meclisi

Belediye Encümeni

Büyükşehir Belediyesi

Büyükşehir Belediyesi Başkanı

Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir Belediye Encümeni

Hizmet yerinden yönetim

İdari Kamu Kurumları

Vakıflar Genel Müdürlüğü

Karayolları Genel Müdürlüğü

Orman Genel Müdürlüğü

İktisadi Kamu Kurumları

TMO, Eti Maden İşletmeleri, ÇAYKUR,

Sosyal Kamu Kurumları

SGK, Türkiye İş Kurumu, OYAK

Köy İdaresi
Köy Muhtarı
Köy Derneği
Köy İhtiyar Heyeti

Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları
Üniversiteler
TRT, Devlet Tiyatroları
Kamu Kurum Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
Barolar, Odalar
Bağımsız İdari Otoriteler
RTÜK, SPK, BTK, Rekabet Kurulu

Merkezden Yönetim

Merkez (başkent) teşkilatı:

Başkent teşkilatı Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Bakanlıklar ve Başkentteki yardımcı kuruluşlar tarafından oluşur

Tasra Teşkilatı:

- Merkez tarafından atanırlar
- Merkezin hiyerarşisine tabidir
- Devlet omurgası altında yer alır

- Taşra teşkilatı merkezi idarenin taşradaki uzantısıdır

İl İdaresi:

- İllerin kurulması, kaldırılması, ad ve merkez sınırlarının belirlenmesi kanun ile olur
- Vali, İl İdare Şube Başkanları ve İl İdare Kurulu tarafından oluşur

Vali:

- İl idaresinin en üst hiyerarşik amiridir
- Açılış ve törenlere katılır
- Vali cumhurbaşkanı kararı ile atanır
- Vali yetki genişliğine sahip olan tek kişidir
- Vali ilde devletin temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır
- Yabancı devlet ve temsilcilerle görüşme yapar
- İlde kolluk yetkilerini kullanır
- Genel emirler çıkarır

İlçe İdaresinin Bölümleri:

- Kaymakam:**
- İlçe idaresinin en üst hiyerarşik amiridir
 - Cumhurbaşkanı onayı ile atanır
 - İlçede kanunların uygulanmasından sorumludur
 - Sürekli devlet memurudur

II Özel İdaresi:

Vali, İl Genel Meclisi, İl Encümeninden oluşur

II Genel Meclisi:

- En yüksek görüşme ve karar organıdır
- Seçimler 5 yılda bir yapılır

II Encümeni:

- Danışma ve ikinci derece karar organıdır
- İl bütçesini belirler

Belediye İdaresi

- Nüfusu 5 bin ve üzeri olan yerleşim yerlerinde kurulur.
- Cumhurbaşkanı kararı ile kurulur.

Belediye Başkanı:

- Yürütme organı ve temsilcisidir
- 5 Yıl için seçilirler
- Belediye Başkanı kesintisiz 20 gün süre ile mazeretsiz olarak göreve gelmezse, İçişleri Bakanlığının başvurusu sonucu Danıştay kararı ile başkanlıktan düşer

Belediye meclisi:

- En yüksek görüşme ve karar organıdır
- Başkanı Belediye Başkanıdır

Belediye encümeni:

- Danışma organıdır
- Üyeleri belediye meclisi içinden seçilerek oluşturulur

- Belediye başkanını geçici olarak görevden uzaklaştıran "İçişleri Bakanı"
- Görevine nihai olarak son veren "Danıştay"

Köy idaresi

- Muhtar, İhtiyar Heyeti ve Köy Derneğinden oluşur

Muhtar :

- Yürütme organı ve temsilcisidir
- Köy Derneği tarafından seçilir (5 yıl)
- Siyasi partiler aday göstermez
- En az 6 aydan beri o köyde oturmak gerekir

İhtiyar Meclisi:

- Öğretmen ve imam doğal üyeleridir
- İmceye ve salmaya karar verirler

Köy Derneği:

- Köydeki seçmenlerdir
- Muhtar ve İhtiyar Heyetini seçer

Merkezden Yönetim

- Devlet tüzel kişiliği vardır
- Tüm idari hizmetler merkezde toplanmıştır

Yararları

- Güçlü bir devlet yönetimi sağlar
- Hizmetler daha az harcamayla yürütülür
- Hizmetler daha rasyoneldir
- Mali denetim kolaydır

Zararları

- Bürokrasi ve kırtasiyecilik artar
- Demokratik ilkelere uygun değildir

Yerinden yönetim

- Kamu tüzel kişiliği vardır
- Merkezin hiyerarşisine tabi değildir
- Kendilerine ait mal varlıkları ve bütçeleri vardır

Yararları

- Bürokrasi ve kırtasiyecilik azalır
- Yöresel ihtiyaçlar için uygundur

Sakıncaları

- Mali denetim güçtür
- Partizanca uygulamalara yol açar
- Hizmetlerin tek elden yürütülmesi zorlaşır

Kanunla kurulanlar;

- İllerin kurulması ve kaldırılması
- İlçelerin kurulması ve kaldırılması
- İl ve ilçelerin ad ve merkezlerinin değiştirilmesi
- Büyükşehir belediyelerinin kurulması
- Üniversitelerin kurulması
- Mahkemelerin kurulması

- Büyükşehir belediyesi kurulabilmesi için ilgili ilde 750.000'in üzerinde nüfusun ve 3 merkez ilçenin bulunması gerekir

Kamu Tüzel Kisiligi Olan Bazı Kurumlar

- Üniversiteler
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
- Atatürk Kültür Merkezi
- Atatürk Araştırma Merkezi
- Atatürk Kültür, Dil, Tarih Yüksek Kurumu
- Türk Dil Kurumu
- Türk Tarih Kurumu
- Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü

Kamu Tüzel Kisiligi olmayan bazı kurumlar

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhurbaşkanlığı
- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği
- Devlet Denetleme Kurulu
- Tüm Yargı Organları
- Yüksek Seçim Kurulu
- Sayıştay
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
- Jandarma Genel Komutanlığı
- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- Devlet Personel Başkanlığı

Memur olma Şartları

- Türk vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmak
- Askerlikle ilişkisi bulunmamak
- En az ortaokul mezunu olmak
- Yüz kızartıcı suçlardan hüküm giymemiş olmak
- Taksirli suçlar hariç ağır hapis veya 1 yıldan fazla hapis cezası almamış olmak,
- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmış olmak
- Görevini yapmaya engel bir rahatsızlığı bulunmamak

Aday memurluk:

- Sınavı kazananlar aday memur statüsü ile göreve başlar. Adaylık süresi en az 1 yıl, en çok 2 yıldır

Asli Memurluga Baslama:

- Atama görev yapılan kuruma yapılmışsa atama işleminin yazılı olarak tebliğini izleyen ilk iş günü göreve başlar. Aksi takdirde istifa etmiş sayılır ve 1 yıl memurluğa alınmaz.

Aynı kurumun başka bir yerde bulunan birimine atanma:

- Atama görev yapılan yerden başka bir yere yapılmışsa bildirimin yapılmasından itibaren yol hariç 15 gün içinde göreve başlamalıdır

Memurluk mesleği ilkeleri

- Sınıflandırma
- Liyakat
- Kariyer

Memuriyet yasakları

- Başka bir görev alma yasağı
- Bir sanat ve ticarete uğraşma yasağı
- Hediye ve çıkar sağlama yasağı
- Grev yasağı
- Gizli bilgileri açıklama yasağı

Memurlarda yıllık izin şartı en az 1 yıllık kıdemin bulunmasıdır
Kıdemi 1 yıldan 10 yıla kadar olan memura 20 gün yıllık izin verilir.
Kıdemi 10 yıldan fazla olan memura 30 gün yıllık izin verilir

Disiplin Cezaları

uyarma: • Memura görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olmasının yazı ile bildirilmesidir

- 5 yıl sonra sicilden silinir

Kınama: • Memura görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazıyla bildirilmesidir

- 5 yıl sonra sicilden silinir

Aylıktan kesme: • Memurun brüt aylığından 1/30 – 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır
• ÖR: Özürsüz olarak göreve bir veya iki gün gelmemek

Memuriyetten ihraç:

- Bir devlet mermurluğuna alınmamak üzere memurluktan çıkarmadır
- Örneğin: Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek
- Siyasi partiye üye olmak
- Yetki olmadan gizli bilgiler açıklamak
- Çalışma arkadaşlarına veya amirine fiili tecavüzde bulunmak

Kanunsuz emir :

- Kamu hizmetlerinden herhangi bir sıfat ve surette çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri yönetmelik, cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun ve anayasa hükümlerine aykırı görürse yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir

Kademe ilerleyisinin Durdurulması:

- Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1–3 yıl durdurulmasıdır.
- Örneğin: Göreve sarhoş gelmek

Devlet memurları 5 yılda bir mal beyanında bulunur.

Kanunsuz emir

Kamu hizmetlerinden herhangi bir sıfat ve surette çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya anayasa hükümlerine aykırı görürse yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir

Ancak üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yinelerse emir yerine getirilir, bu halde emri yerine getiren sorumlu olmaz . Ancak konusu suç teşkil eden emir, hiçbir surette yerine getirilmez yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz

Memuriyetin Sona Ermesi

- İstifa
- Emeklilik
- Ölüm
- Koşullarda Eksiklik
- Bağdaşmazlık

Memuriyet ödevleri

- Anayasa kanunlara davranmada saygılı olma
- Mal bildirimini ödevi
- Kıyafet yükümlülüğü
- Hiyerarşik üste bağlılık
- Resmi bilgi araç ve gereçleri iade

İdarenin Mal Edinme Yöntemleri

KAMULAŞTIRMA:

- Kamulaştırma kamu yararı amacıyla yapılabilir
- Kamulaştırmada taşınmaz bedeli kural olarak peşin öder

İSTİMLVAL:

- Olağanüstü durumlarda kullanılan bir yetkidir

GEÇİCİ İŞGAL:

- Bayındırlık hizmetinin görülmesi sırasında bu hizmetin yapılabilmesi için ihtiyaç duyulan maddelerin elde edilmesi amacıyla özel mülkiyette bulunan taşınmaza el konulmasıdır

DEVLETLEŞTİRME:

- Kamu yararı gerçekleştirmek amacıyla özel mülkiyette bulunan işletmelere el konulmasıdır

Hiyerarşi:

- Aynı tüzel kişilikteki üst makamların alt makamlara emir ve talimat verme yetkisini içeren hukuki bağıdır

Örnek:

Vali- Kaymakam

İçişleri Bakanlığı – Emniyet Genel Müdürlüğü

İl İdari Vesayet:

- Anayasaya göre merkezi idarenin mahalli idareler üzerindeki kanunla sınırlandırılmış denetim yetkisidir

Örnek:

- Adalet Bakanlığı–Türkiye Barolar Birliği
- YÖK– Üniversite
- Vali– Muhtar
- Belediye Başkanı – Muhtar

- Devlet memurluğundan çıkarma cezası Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilir. Memur, çıkarılma kararına karşı 60 gün içinde İdari Yargıda iptal davası açabilir

İnsan Hakları

İnsan Hakkı:

Yalnızca insan olma şartıyla sahip olunan hak

İnsan Hakları Hukuku:

İnsan haklarını düzenleyen hukuk kurallarını inceleyen hukuk dalı

Hak:

Kişilere tanınan hukukun tanıdığı yetki

Hürriyet:

Hukuk düzeni tarafından yasaklanmamış olan insan davranışı

Ödev:

Hukuk kuralı gereği yapılması yada yapılmaması gereken davranış

İnsan Haklarının Özellikleri

- Evrensellik
- Doğuştanlık
- Bireysellik
- Dokunulmazlık
- Vazgeçilmezlik
- Temel hak olma
- Devlete karşı ileri sürme

Devletin Ödevleri

- Tanıma / Koruma / Temin/ Dokunmama

İnsan haklarının sınıflandırılması

Jellinek sınıflandırması:

Negatif Statü Hakları:

- Kişinin Hak ve Ödevleri
- Koruyucu Haklar

Pozitif statü Hakları:

- Sosyal – ekonomik hak ve ödevler
- İsteme Hakları

Aktif statü hakları:

- Siyasi Hak ve Ödevler
- Katılma Hakları

Vasak Sınıflandırması:

I.Kuşak Haklar:

- Yaşam Hakkı
- Dernek Kurma
- Dilekçe Hakkı

- Çalışma Hakkı
- Eşitlik Hakkı
- Kölelik Yasağı

II.Kuşak Haklar:

- Çalışma Hakkı
- Konut Hakkı
- Sağlık Hakkı
- Eğitim Hakkı
- Grev Hakkı

III. Kuşak Haklar:

- Barış Hakkı
- Çevre Hakkı
- Gelişme Hakkı

İnsan Haklarının Korunması

Birleşmiş milletler:

Amaç:

- Uluslararası barış güvenliğini sağlamak
- Devletler arasındaki dostane ilişkileri desteklemek
- Kalkınma ve insan haklarını geliştirmek

Kuruluş: 1945

Merkez: Newyork

Üye: 193 Ülke

BM ORGANLARI

Genel Kurul: Karar organıdır

Güvenlik Konseyi: Yürütme organıdır

Güvenlik konseyinde alınan kararlara veto yetkisi bulunan üyeler:

- Fransa
- İngiltere
- Rusya
- Çin
- ABD

Dünya 5'ten büyüktür!

FIRÇA diye kodlayabilirsiniz :)

Ekonomik ve Sosyal Konsey:

- Ekonomik ve sosyal alanlarda sorunlar üzerine çalışma yapar

Vesayet Meclisi:

Sekreterlik:

Uluslararası Adalet Divanı:

- Yargı organı

- BM Genel Kurulu tarafından atanır

Uluslararası Ceza Mahkemesi

Merkez: Lahey

Yargı yetkisine giren suçlar:

- Savaş
- Soykırım
- Saldırı

BM İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ

Hazırlayan: BM insan hakları komisyonu

Kabul eden: BM Genel Kurulu

- Başlangıç ve 30 maddeden oluşur
- BM insan hakları evrensel bildirgesinin bağlayıcılığı yoktur!

Avrupa Konseyi

Amaç: Üyeler arasında ortak miras olan ilkeleri korumak ve yaymak insan haklarını korumak geliştirmek

Merkez: Strazburg

Üye: 47

Bakanlar Komitesi:

- Karar organı
- Konseyin izleyeceği politikalara karar verir

Yapısı

Parlamente Meclis:

- Danışma organı
- Avrupa İnsan Hakları mahkemesi hakimlerini insan hakları komiserini seçer

Avrupa konseyinin temelini oluşturan sözleşmedir

Türkiye: 1945'de onaylandı

Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin temelini oluşturan sözleşme: **BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**

AIHS yer Alan Haklar

- Yaşama Hakkı
- Ölüm cezasının kaldırılması
- Düşünce vicdan din özgürlüğü
- Kanunsuz ceza olmaz
- Ayrımcılık yasağı
- Eğitim hakkı

Avrupa insan hakları mahkemesi

Toplantı yeri: Strazburg

Genel kurul:

İdari görevi yapar

Tek yargıç:

Mahkemede yapılan başvurunun işleminden kaldırılması veya kabul edilemez olduğuna karar verir.

Daire:

7 asil 3 yedek bulunur

Komite:

3 yargıç bulunur

Büyük daire:

17 yargıç bulunur

Avrupa insan hakları mahkemesine başvuru

- Devlet
- Kişiler
- Kişi Grupları
- Hükümet Dışı Kuruluşlar

AIHS ve protokolleri ile tanınan hak ihlali gerekçesi ile başvurur

- Türkiye 1987'de tanıdı. (Bireysel Başvuru)
- Türkiye : 1990'da AIHM zorunlu yargı yetkisini kabul etti

